

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krone, za pol in četrt leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnistvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmetje ljubili!

Kmečki stan, sprečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 11.

V Ptuj v nedeljo dne 15. marca 1908.

IX. letnik.

Zakaj? . . .

Prijatelji, — sploh vi vsi, ki se pečate z javnimi razmerami, pa bodite potem prijatelji ali nasprotniki: — vprašamo vas, ki vam je mati zapustila zdravo pamet: Ali ni dolžnost vsakomur, da dela in govori, kakor misli? In nadalje vas vprašamo: Ali ni človek ničvreden, ki nasprotuje, psuje, blati, sovraži in zaničuje druge, brez da bi vedel zakaj? . . . Nasemu „Stajercu“ so prvaki vseh strank že sto-krat očitali, da je „nemčurški“, „brezverski“, „nevarni“ list. Ali za sto vragov, — ali je to vse naše „nemčurstvo“, ako priporočamo slovenskemu ljudstvu pridobitev znanja nemščine? Ali je to „brezversko“, ako primemo gotove gospe, „duhovnike“, ki so že davno izgubili pravico do tega naslova, za ušesa? Tudi Kristuzo so očitali farizeji „brezverstvo“. . . Mi zahtevamo torej enkrat odločno, da se nam dokaže iz naših člankov, kje in kdaj smo pisali proti veri in „nemčurško“. Na tisti lim, da pišemo drugače nego mislimo, ne sede danes niti najneumnejši „gimpel“. . . Dokler pišemo in govorimo resnico, smo na vsak način koristni in potrebni! Nam na primer je vse eno, je-li pride najhujši klerikalec ali najstrastnejši „narodnjak“, — samo da stori nekaj koristnega za ljudstvo! In tako morajo biti tudi naši nasprotniki, ako so pošteni, z našim delom zadovoljni. . .

Drugače pa je z vsemi prvaškimi strankami. Le-ti nas vedno napadajo, — ali ko bi jim še enkrat dokazali, da je 2 krat 2 vedno 4, bodejo vendar trdili, da je to „brezversko“ in „nemčurško“ in da je 2 krat 2 le 3. . . Ako bi mi pisali, da je pomladno nebo plavo, rekli bodejo prvaki, da je rdeče. . .

Zato smo prisiljeni, ponavljati svoje trditve in staviti iz novega sledeča javna vprašanja.

I.: — Zakaj so slovenski klerikalci prodali svojo moštvo in se pustili od vlade kastirati, da so glasovali za postavbo, ki daje vladi pravico, odpreti meje za uvoz živine, — da so glasovali za tisto prokletno avstro-ogrsko nagodbo, ki bode v 10. letih avstrijskim narodom najmanj 300 milijonov kron iz žepa vzela??

II.: — Zakaj je ostal hofrat Ploj, ko se je šlo za nesrečno avstro-ogrsko nagodbo, raje v krčmi, nego da bi nastopil proti mačehi vladi?

III.: — Zakaj sta vstopila „napredna“ (?) poslanca „narodne stranke“ Ježovnik in Brolek v državnozborni klub, v katerem imajo politikujoči farji večino?

IV.: — Zakaj so podpisali vsi klerikalni spodnjestajerski poslanci, nadalje vsi pristajači „narodne stranke“ in končno tudi prvaške stranke na Koroškem programe, ki zahtevajo razrušenje koroške in stajerske dežele, torej panslavistično idejo? Zakaj so ti drugače tako patrijotični gospodje deželni izdajalci in zavezniki hrvatsko-srbskih ciganov?

V.: — Zakaj se poteguje in prireja shode

„narodna stranka“ celjakih dohtarjev le glede sodnikov in drugih uradnikov, nikdar pa za kmetске zadeve? Zakaj se ni klerikalca dr. Povaleja zaprlo, ker je žandarje suval? Zakaj se je napadalo nemškega sodnika Wagnerja, ki je uničil oderuhe šmarskega okraja in za katerim stoji vse ljudstvo? Zakaj je slovenski sodnik v Ptuj oprostil „treznega“ učiteljčka Klemenčiča v kljub temu, da sta dve priči pod prisogo dognali, da se je zagrešil proti postavi? Zakaj se je oskrunjevalca otrok župnika Ilesiča peljalo v kočiji v Maribor, medtem ko ženejo žandarji vsakogar, ki ukrade le eno žemljo? Zakaj vse to?

VI.: — Zakaj vsi prvaški listi ničesar ne pišejo o prvaških tatvinah? Zakaj ne poročajo o tatvini prvaškega župana na Turškem vrhu, — o poneverjenju prvaka Karba v ljutomerski bolniški blagajni, — o čudnih manipulacijah bankerotnega prvaka Vošnjaka v Šoštanju, — o posojnih prvaške posojilnice v Šoštanju, — o velikem škandalu v St. Jakobu (rožna dolina na Koroškem), kjer primanjkuje čez 20.000 kron? Zakaj, vi prvaki, ne pišete in ne govorite o temu? . . .

VII.: — Zakaj ni tožil bivši trboveljski župan Roš naš list, ki mu je največje svinjarije in lumparije očital? Zakaj se ni prisililo niti pijanega policaja Uršiča, katerega roke smrdijo po človeški krvi in po šnopsu, da nas toži? Zakaj toliko usmiljenja z nami, kadar vam očitamo zločine?

VIII.: — Zakaj je vrgel barbarski kaplan Rabužek neki kmetici brevir v glavo? Zakaj je hodil brez štole na sprevidanje? Zakaj je skakal čez potoke, da bi dobil nage deklice? . . . Zakaj hodi ptujski mestni kaplan Jager od 2.—5. ure zutraj iz Hajdine v Ptuj? Zakaj je ptujski kaplan Koprivšek v spovednici obrekoval ženina proti nevesti? Zakaj je nekaj „usmiljenih sester“ v Ptuj hotelo nekega reveža oslepariti za dedščino? Zakaj je pisaril ptujski minorit Vavpotič tako zaljubljena pisma in zakaj še danes ni rešena stvar s testamentom pokojne gospe Kunstke? Zakaj je bil urbanski fajmošter Korkelj obsojen na 30 kron globe in zakaj so nosili njegovi smrkolini nože v škornjah? Zakaj ne odgovori župnik Keček v Stopercih na vprašanje, kako se kaj počuti njegova hčerka in kako je Čebinki „nogo zdravil“? Zakaj je dobil neki župnik na Koroškem od glavarstva „nos“, ker je križ iz groba trgjal? Zakaj pije leskovski fajmošter Kralj vsak dan več? — In tako dalje. . . Zakaj, zakaj, vse to? Zakaj je bil „Fihpos“ z svojim šefom kaplanom Korošcem že tolikokrat obsojen? Zakaj je moral neki župnik kmet Drofeniga z dvignjenimi rokami prositi, naj ga ne pusti zapreti, ker je ta župnik kmeta podlo, falotako obrekoval? Zakaj se ne skrije neki nadžupnik rogaškega okraja pod mizo, ko se vendar o njemu ve, da je uganjal „romane“ pod mostom. . . Zakaj, — vprašamo zakaj? — Ali dovolj, kajti gnojica smrdi. . .

IX.: — Zakaj so izrekli kmetje — bilo jih je 300—400 in med njimi polovica klerikalcev — kaplanu Korošcu v lastnem volilnem

okraju nezaupnico? Zakaj se je izrekla Ploju nezupnica? Zakaj ne prime hofrat Ploj svoje sorodnike za jezik, ki so izjavili, da je imel nekaj z nekim otrokom? . . .

X. Zakaj ne toži dr. Benko-Cvenkanič tiste, ki mu očitajo, da laže, da menja svoje prepričanje, da računa preveč za pisma, da dela torej nepostavno? Zakaj dela dr. Brumen za tirjalna pisma manjše račune, odkar ga je „Stajerc“ za ušesa prijel? Zakaj se pusti dr. Brumen še vedno imenovati „sodnijsko označenega denuncijanta“? Zakaj ne pove dr. Jurtela, v kakšnem razmerju je z Križmanom? Zakaj je bil očka žnidar Wesiak obsojen in zakaj nista dr. Gregorec in istotako slovenski dr. Stuhec posebno dobra prijatelja? Zakaj, prosimo, zakaj vse to? . . .

— To je le nekaj vprašanj in vendar jih je precej! Ali naj jih prihodnjič še več objavimo? Ako želite, gospodje prvaki, — zakaj ne? Gradiva, ki se zna sodnijsko dokazati, je dovolj. . .

Mi vprašamo — zakaj? Ali odgovora ne bomo dobili. . . Pa nič ne stori, — ljudstvo bode samo svoj odločni odgovor dalo. Udarilo bode s pestjo po mizi, da se prvaška laži-komedija neha. . .

Politični pregled.

Doklade na davke za občino, deželo in okraj, ki jih mora vsakdo plačevati, kdor plačuje direktni davek, so vedno bolj občutne. Deželne doklade znašajo:

V Bukovini	96%
» Šleziji	69 in 76%
» Galiciji	64, 70 in 78%
» Salcburgu	65%
» Koroški	65%
» Moravski	57 in 63%
» Dalmaciji	54 in 64%
» Češki	55%
» Stajerski	50 in 56%
» Zg. Avstriji	44%
» Tirolski	44, 46 in 57%
» Kranjski	40%
» Predarlški	25 in 45%
» N. Avstriji	23, 28, 30 in 33%
» Trstu	10, 21 in 47%

To pa so le deželne doklade. Ako računamo natanko, se moramo ozirati tudi na občinske in okrajne doklade. Le-te znašajo v srednjih številkah:

V Predarlški	152%
» Dalmaciji	142%
» Goriški	137%
» Istriji	131%
» Šleziji	117%
» Moravski	100%
» Češki	88%
» Salcburgu	83%
» Galiciji	75%
» Stajerski	70%
» Kranjski	64%
» Zg. Avstriji	59%
» Bukovini	58%
» Koroški	53%
» N. Avstriji	47%

Iz tega je razvidno sledeče: Kjer so deželne doklade višje, postajajo občinske in okrajne manjše ter obratno. Prav resna skrb mora vladi